

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3636

Vragen van de leden **Van der Veen** en **Kuiken** (beiden PvdA) aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het anoniem melden van misstanden door zorgpersoneel aan de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ)* (ingezonden 15 augustus 2011).

Antwoord van minister **Schippers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 14 september 2011).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van de enquête van CNV Publieke Zaak waaruit blijkt dat misstanden in ziekenhuizen vaak niet worden gemeld door het personeel?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Deelt u de mening dat het zorgelijk is dat een derde van de vijfhonderd ondervraagden aangeeft een situatie te hebben meegemaakt die aan de IGZ had moeten worden gemeld, zoals een val uit bed of toediening van verkeerd bloed?

Wat vindt u van de bevinding dat slechts vier op de tien medewerkers, uit angst voor de reacties van collega's en leidinggevenden, aan de bel trekt als zij getuige zijn van onverantwoord optreden van specialisten?

Antwoord 2 en 3

Ik deel uw mening dat het zorgelijk is dat twee derde van de ondervraagden kennis heeft van situaties waarbij de veiligheid van patiënten in het geding is en dit niet meldt. Verpleegkundigen en verzorgenden zijn voor het bevorderen van patiëntveiligheid in ziekenhuizen onmisbaar. Zij staan immers dicht bij de patiënt en voorkómen in veel gevallen dat fouten in de zorg tot schade aan de patiënt leiden. Zorgpersoneel heeft een eigenstandige verantwoordelijkheid met betrekking tot het observeren, begeleiden, verplegen en verzorgen van patiënten die aan hun zorg zijn toevertrouwd. Deze verantwoordelijkheid strekt zich ook uit tot het signaleren en melden van incidenten, ook als een dergelijke melding leidt tot eventuele nadelige gevolgen voor het betreffende ziekenhuis of individuele zorgprofessional(s).

¹ <http://www.nu.nl/binnenland/2586174/zorgpersoneel-meldt-misstand-niet.html>

Alle ziekenhuizen in Nederland hebben, als onderdeel van het veiligheid managementsysteem (VMS), een meldsysteem voor het melden van incidenten en calamiteiten.

Onderzoek suggereert dat er sprake is van onderrapportage ten aanzien van het melden van incidenten aan directies van ziekenhuizen (dossieronderzoek EMGO/NIVEL, 2007 en 2010). De directie van een ziekenhuis is sterk afhankelijk van de meldingsbereidheid van medisch specialisten en verpleegkundigen. Uit het onderzoek van CNV publieke zaak blijkt dat in veel ziekenhuizen het melden van incidenten of calamiteiten kennelijk nog als zodanig bedreigend wordt ervaren dat het melden en signaleren achterwege wordt gelaten.

Het melden van calamiteiten bij de IGZ is belangrijk en wettelijk verplicht. De maatregelen van de IGZ zijn erop gericht dat het ziekenhuis voldoende maatregelen neemt om herhaling te voorkómen. Daarnaast zet de IGZ zich in om de geleerde lessen te verspreiden naar andere ziekenhuizen of zorginstellingen.

Vraag 4

Hoe gaat u ervoor zorgen dat zorgmedewerkers beter op de hoogte worden gebracht van de klokkenluidersregeling voor de zorg en dat deze hen bij melding goed beschermd?

Antwoord 4

Zorginstellingen dienen over een klokkenluidersregeling te beschikken. Het initiatief hiertoe komt van de brancheorganisaties in de zorg en is verplicht gesteld via de Zorgbrede Governancecode (hierna: code). Deze klokkenluidersregeling moet volgens de code door de bestuurders van de instellingen algemeen bekend gemaakt worden. De modelregeling klokkenluiden biedt waarborgen om klokkenluiders te beschermen.

Vraag 5

Wat vindt u van het standpunt dat medewerkers in de zorg anoniem hun klachten moeten kunnen melden bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg, die deze individuele klachten moet onderzoeken?

Antwoord 5

De IGZ ontvangt regelmatig anonieme meldingen over misstanden in de zorg, zowel van cliënten maar ook van zorgpersoneel zelf. Indien de inspectie bij een anonieme melding (dan wel melding waarvoor de melder geen toestemming geeft deze door te sturen aan betreffende zorgverlener), sterk het vermoeden heeft dat sprake is van een ernstige situatie waarbij risico's bestaan voor de patiëntveiligheid, dan neemt de IGZ deze melding in behandeling. In alle andere gevallen worden anonieme meldingen primair gebruikt om patronen te herkennen die wijzen op structurele tekortkomingen in de zorg. Wanneer dat het geval is dan betreft de inspectie dat bij haar (onaangekondigd) toezicht.